

Aan de Raad van Ministers Curaçao
t.a.v. de Minister-president,
de heer G.F. Schotte
Fort Amsterdam 17
Alhier

Willemstad, 25 januari 2011

Kenmerk : 11/0084C/JH
Referentie : drs. R.E. Faneyte RA CFE CICA
Onderwerp : Advies inzake benoemingsvoorstel nieuwe commissarissen van Curinde N.V.

1. Inleiding

Het Land Curaçao zijnde de rechtsopvolger per 10 oktober 2010 van het Eilandgebied Curaçao dient, ter zake van de voorgeschreven advisering en bijbehorende taken zoals opgenomen in artikel 4 van de Eilandsverordening Corporate Governance (A.B. 2009, nr. 92), een schriftelijke overeenkomst aan te gaan met een bij Eilandsbesluit aangewezen deskundige organisatie. Op grond hiervan is een overeenkomst van opdracht afgesloten tussen het Land Curaçao en SOAB waarbij ons Bureau tot 28 februari 2011 als adviseur corporate governance zal fungeren ten behoeve van het Land Curaçao dan wel totdat de Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (in het vervolg 'SBTNO') is opgericht, operationeel is geworden en is aangewezen als de adviseur corporate governance.

Uitgaande van de Eilandsverordening Corporate Governance alsook de bepalingen van de aangegeven overeenkomst van opdracht, behoren tot de werkzaamheden van de adviseur corporate governance in ieder geval het ambtshalve of op verzoek van het Land Curaçao adviseren van de aandeelhouder dan wel de overheid aangaande het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van (certificaten) van aandelen, het vaststellen of aanpassen van een reserverings- of dividendbeleid voor de overheidsvennootschappen of -stichtingen en het benoemen of ontslaan van bestuurders bij de overheidsvennootschappen of -stichtingen.

Op basis van het voorgaande heeft u ons Bureau, als tijdelijk adviseur corporate governance, bij omslagen d.d. 1 december 2010 (kenmerk 2010/103684) en d.d. 8 december 2010 (kenmerk 2010/111006) voor advies benaderd inzake het voornemen tot benoeming van nieuwe leden in de raad van commissarissen van Curaçao International Trade Development Company N.V. ('Curinde'). Het gaat hierbij om de volgende kandidaten:

- De heer F.A. Esser.
- De heer E.E.R. Joseph.

Op grond van de Eilandsverordening Corporate Governance dient de adviseur corporate governance in dit kader te adviseren over de vraag of een voornemen tot benoeming dan wel ontslag van bestuurders aan de statuten van de vennootschap en aan de toepasselijke regels voldoet, waaronder de procedureregels en profielschets bedoeld in artikel 8 van de Eilandsverordening en de bepalingen uit de Code Corporate Governance van het Land Curaçao (in het vervolg de 'Code Corporate Governance'). In het advies geeft de adviseur corporate governance gemotiveerd aan of er al dan niet zwaarwegende bezwaren zijn tegen het gemelde voornemen. De Code Corporate Governance is, op basis van artikel 3, lid 1 van de Eilandsverordening Corporate Governance, door het Bestuurscollege op 12 oktober 2009 bij Eilandsbesluit vastgesteld.

Wij hebben in dit kader de aangegeven benoemingsvoorstellen beoordeeld om na te gaan in hoeverre deze voldoen aan de hierboven vermelde regelgeving. De resultaten van onze beoordeling zijn in dit schrijven opgenomen.

2. Statutaire vereisten en profielschets voor commissarissen van Curinde

Uit artikel 9 van de statuten van Curinde blijkt dat de gedeputeerde belast met economische aangelegenheden qualitate qua voorzitter is van de raad van commissarissen. De overige 4 leden van de raad van commissarissen worden door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd waarbij de raad uit 5 natuurlijke personen dient te bestaan. Hierbij geldt dat de overige leden van de raad aan de volgende kwalificaties dienen te voldoen:

- Een persoon werkzaam in een lokale industrie in een leidinggevende positie.
- Een jurist uit de particuliere sector, dan wel een leidinggevende persoon in een lokaal bedrijf werkzaam in de internationale handel.
- Een financieel of economisch geschoold persoon met ervaring en werkzaam in een leidinggevende positie bij een financiële instelling.
- Een hoofdbambtenaar van het Eilandgebied Curaçao met ervaring in economische zaken en/of geldtransacties.

Voorts blijkt uit artikel 9, van de statuten dat personen in dienst van de vennootschap alsook personen die zodanige belangen vertegenwoordigen dat een belangenconflict niet is uitgesloten, waardoor strijd zou kunnen ontstaan met de richtige uitoefening van hun taak als toezichthouder, niet benoembaar zijn tot commissaris van Curinde.

Uitgaande van de bepalingen van de Code Corporate Governance dient de algemene vergadering van aandeelhouders een profielschets vast te stellen voor de raad van commissarissen van een vennootschap.

Deze profielschets dient mede ter waarborging van de kwaliteit van de toezichhoudende, goedkeurende en adviserende taken van de raad van commissarissen. In deze profielschets worden er, rekening houdende met de aard van de activiteiten en omvang van de vennootschap, eisen gesteld ter zake van de gewenste grootte en samenstelling van de raad van commissarissen alsook ter zake van de gewenste deskundigheid en achtergrond van haar leden. Tevens moet minimaal één lid van de raad van commissarissen een zogenoemde financieel expert ('financial literate') zijn, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan op financieel-economisch terrein. Deze profielschets dient ten slotte jaarlijks door de aandeelhouders, samen met de raad van commissarissen, te worden geëvalueerd.

Een profielschets voor de raad van commissarissen van Curinde is als zodanig nog niet opgesteld. Wel heeft het Bestuurscollege een algemene profielschets vastgesteld voor de raden van commissarissen / toezicht van de overheidsvennootschappen en -stichtingen. Het doel van deze profielschets is om richtlijnen te geven voor de samenstelling alsook de benoeming van toezichhouders bij de overheidsentiteiten. Conform deze algemene profielschets dient ieder commissaris, uitgaande van zijn toezichhoudende en adviserende taken, in staat te zijn om de hoofdlijnen van het beleid en strategie van de overheidsentiteit, alsook de hieraan verbonden belangrijkste risico's, te beoordelen. Hierbij zijn er, binnen het kader van deze algemene profielschets, specifieke competenties geformuleerd waarover elk commissaris dient te beschikken voor de vervulling van de aan hem of haar toebedeelde rol in een raad van commissarissen / toezicht. Elk commissaris dient onder meer te beschikken over de volgende competenties:

- Affiniteit met de doelstelling dan wel werkgebied van de rechtspersoon.
- Bestuurlijke ervaring en bekendheid met organisatieprocessen, bij voorkeur in het bedrijfsleven dan wel non-profit organisaties.
- Algemene financieel-economische kennis en ervaring.
- Het hebben van helikopterview, analytisch vermogen en het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken (denk- en werkniveau op tenminste HBO-niveau).
- Verworven ervaring op het gebied van relaties tussen bedrijfsleven en de overheid.
- Kennis en ervaring in bestuurlijke besluitvormingsprocessen, inclusief inzicht in strategische afwegingsprocessen.
- Het in hoofdlijnen kunnen functioneren als een klankbord voor de directie / bestuurder.

Tevens dient de raad van commissarissen/toezicht zodanig te zijn samengesteld dat aan de volgende eisen wordt voldaan:

- Een lid met ruime financiële kennis en ervaring.
- Een lid met gedegen juridische kennis en ervaring.
- Een lid met (bedrijfs)economische ervaring.
- Een lid met specifieke kennis en ervaring met de doelstelling dan wel werkgebieden van de rechtspersoon.

Rekeninghoudende met de statuten van Curinde alsook de bepalingen uit de Code Corporate Governance ten aanzien van de grootte en samenstelling van de raad van commissarissen, kunnen de in deze algemene profielschets geformuleerde eisen als voldoende selectiecriteria worden gehanteerd voor de benoeming van nieuwe commissarissen bij Curinde.

Niettegenstaande het voorgaande adviseren wij de Raad van Ministers om alsnog een specifieke profielschets voor de raad van commissarissen van Curinde vast te stellen waarin concreet rekening wordt gehouden met de aard en omvang van de vennootschap en haar ondernemingen. De aldus vastgestelde profielschets dient, samen met de raad van commissarissen, tenminste jaarlijks te worden geëvalueerd en indien nodig aangepast rekening houdende met de gewenste samenstelling, grootte, taken en werkwijze van de raad.

3. Analyse benoemingsvoorstel nieuwe commissarissen van Curinde

Uit onze beoordeling van de curricula vitae van de heren Esser en Daal kan redelijkerwijs worden aangenomen dat deze in principe voldoen aan de hiervoor aangegeven, door het Bestuurscollege vastgestelde, algemene profielschets voor leden van de raad van commissarissen / toezicht van overheidsentiteiten. Op basis van de door deze kandidaten genoten opleidingen en opgedane werkervaring kan redelijkerwijs worden aangenomen dat zij minimaal over het vereiste HBO denken- en werkniveau beschikken. Uit de betreffende curricula vitae blijkt voorts dat deze kandidaten over voldoende bestuurlijke kennis en ervaring beschikken welk met name werd opgedaan in het bedrijfsleven, bij overheidsvennootschappen alsook bij de overheid. Tevens kan in dit kader redelijkerwijs worden aangenomen dat de heer Joseph op basis van zijn huidige werkervaring kennis en affiniteit heeft met economische zaken. Uitgaande van de statuten van Curinde alsook de in de algemene profielschets geformuleerde eisen voor leden van de raad van commissarissen / toezicht bij overheidsentiteiten, hebben wij dan ook geen zwaarwegende bezwaren tegen de benoeming van de heren Esser en Joseph als commissaris bij Curinde.

Uitgaande van de bepalingen van de Code Corporate Governance dient minimaal één lid van de raad van commissarissen een zogenoemde financieel expert ('financial literate') te zijn, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan op financieel terrein bij grote rechtspersonen. Rekening houdende met de door ons eerder uitgebrachte adviezen inzake de overige commissarissen van Curinde blijkt uit onze evaluatie van de huidige samenstelling van de raad van commissarissen dat een financieel expert ontbreekt in de raad. Wij adviseren u in dit kader alsnog een financieel expert ter benoeming voor te dragen als commissaris bij Curinde.

Uitgaande van de bepalingen van de Code Corporate Governance dient er tevens geen sprake te zijn van belangenverstremgeling bij commissarissen / toezichthouders van een overheidsentiteit. Een belangenverstremgeling kan geacht worden aanwezig te zijn indien een commissaris van Curinde ook een toezichthoudende rol vervult of bestuurlijke invloed heeft bij een overheidsentiteit of andere entiteit waarmee Curinde een belangrijke zakelijke relatie heeft. Wij achten het niet onze taak om zelf te onderzoeken of dat het geval is bij de voorgedragen kandidaat maar zullen u erop attent maken indien wij over informatie beschikken dat dit wel het geval is.

Van de voorgedragen kandidaten is ons niet bekend of zij een toezichthoudende of bestuurlijke rol vervullen bij overheidsentiteiten dan wel andere entiteiten waarmee Curinde een belangrijke zakelijke relatie heeft. Indien dit wel het geval zou zijn dan dienen deze kandidaten terug te treden uit deze toezichthoudende dan wel bestuurlijke functies bij deze entiteiten alvorens te kunnen worden benoemd als commissaris van Curinde.

4. Aanpassing statuten van Curinde

Uitgaande van de bepalingen van de Code Corporate Governance moeten de statuten van een vennootschap of stichting zodanig worden aangepast dat alle bepalingen van de Code van toepassing verklaard kunnen worden. In ieder geval dient in de statuten een verwijzing naar de Code te worden opgenomen alsook de verplichting om de bepalingen van de Code toe te passen, rekening houdend met de concrete omstandigheden van de betreffende rechtspersoon. Tevens mogen politieke gezagsdragers conform de Code geen zitting nemen in de raad van commissarissen van een vennootschap.

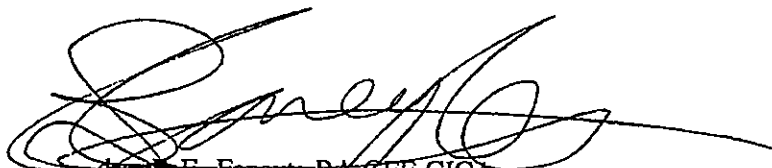
Uit artikel 9 van de statuten van Curinde blijkt dat de gedeputeerde belast met economische aangelegenheden qualitate qua voorzitter is van de raad van commissarissen. Op grond hiervan blijkt dat de statuten van Curinde nog niet zijn aangepast aan de bepalingen van de Code Corporate Governance. In dit kader verwijzen wij tevens naar de wettelijke verplichting uit artikel 12, lid 2 van de Eilandsverordening Corporate Governance waaruit blijkt dat de statuten van een vennootschap of stichting uiterlijk binnen zes maanden na de inwerkingtreding van deze Eilandsverordening aangepast moeten worden om te voldoen aan de bepalingen van de Code Corporate Governance.

5. Advies

Op grond van het voorgaande:

1. Adviseren wij de Raad van Ministers om alsnog een specifieke profielschets voor de raad van commissarissen van Curinde vast te stellen waarin concreet rekening wordt gehouden met de aard en omvang van Curinde en de hiermee verbonden onderneming.
2. Hebben wij geen zwaarwegende bezwaren tegen de benoeming van de heren Esser en Joseph als commissarissen bij Curinde.
3. Adviseren wij de Raad van Ministers om alsnog de statuten van Curinde te laten aanpassen aan de bepalingen van de Code Corporate Governance.
4. Uit onze evaluatie van de huidige samenstelling van de raad van commissarissen blijkt dat een financieel expert ontbreekt in de raad. Wij adviseren u in dit kader alsnog een financieel expert ter benoeming voor te dragen als commissaris bij Curinde.

Wij gaan er van uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn vanzelfsprekend bereid deze brief nader toe te lichten.

drs. R.E. Faneyte RA CFE CICA
Senior Audit Manager

drs. J. Mijndier RA CFE
Director